

Brüssel, 10.9.2020
COM(2020) 492 final

**KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

**Kümnes aruanne nõukogu direktiivi 91/271/EMÜ (asulareovee puhastamise kohta)
rakendamise seisu ja sama direktiivi artikli 17 kohaste rakenduskavade kohta**

{SWD(2020) 145 final}

Sisukord

KOKKUVÕTE.....	2
1. POLIITILINE TAUST	3
2. NÕUETELE VASTAVUSE MÄÄR ELIS	3
2.1 Nõuete täitmise suundumused.....	5
3 RAKENDAMISE OLUKORD – PRAEGUSE OLUKORRA JA EESMÄRGI VAHE.....	6
3.1 Reovee kogumine	6
3.1.1 Individuaalsed või muud asjakohased süsteemid.....	7
3.2 Sekundaarne ehk bioloogiline puhastamine	8
3.3 Põhjalikum ehk kolmanda astme puhastus.....	9
3.3.1 Liikmesriikide määratavad tundlikud alad	10
4 LIIKMESRIIKIDE RAKENDUSKAVAD.....	12
5 NÕUETE TÄITMISE EDENDAMINE.....	13
5.1 Investeeringute toetamine ja rahastamine	13
5.1.1 Rahastamisstrateegiad	13
5.1.2 ELi rahalised vahendid	15
5.2 Õigusnormide täitmise tagamine.....	15
6 MÕJU VEEKESKKONNALE	16
7 JÄRELDUSED.....	16

KOKKUVÕTE

Asulareovee puhastamise direktiiv aitab suunata ELi liikumist Euroopa rohelises kokkuleppes¹ seatud nullsaaste eesmärgi poole.

Direktiiviga kohustatakse liikmesriike tagama, et linnastud (suurlinnad, väikelinnad, linnaasulad) koguksid ja puhastaksid sobival viisil reovett, mis saastaks muidu jõgesid, järvi ja meresid. Seega on asulareovee puhastamise direktiiv oluline inimeste tervise kaitsmisel ja veeökosüsteemide üldise vastupanuvõime säilitamisel. Puhastatud reovee ja reoveesette taaskasutusse võtmise, taastuvenergia tootmise ja toitainete ringlussevõtu kaudu on direktiivil tähtis roll ka ringmajanduses.

Käesolev aruanne on kümnes iga kahe aasta tagant esitatav aruanne selle kohta, kuidas liikmesriigid asulareovee puhastamise direktiivi rakendavad ning millised on nende investeerimiskavad. Aruanne käsitleb 2016. aastat ning hõlmab üle 23 600 linnastu, kus inimesed (ja piiratud määral ka tööstus) tekitavad 612 miljonit inimekvivalenti (ie) reovett. Asulareovee kogumine ja puhastamine on ELis viimasel aastakümnel paranenud: nõuetele vastavuse määr on kogumise puhul 95 %, sekundaarse ehk bioloogilise puhastamise puhul 88 % ja põhjalikuma puhastamise (fosfori ja lämmastiku eemaldamise) puhul 86 %. Täielikku vastavust asulareovee puhastamise direktiivi nõuetele ei ole siiski veel saavutatud. Mõnes liikmesriigis on praeguse olukorra ja eesmärgi vahe endiselt märkimisväärne: asulareoveest jääb kogumata 6,6 miljonile inimekvivalendile vastav kogus (1 %), kogutud reoveest jääb sekundaarse puhastamise nõuete kohaselt puhastamata üle 37 miljoni inimekvivalendi (6 %) ning põhjalikuma puhastamise nõuded ei ole täidetud ligi 32 miljoni inimekvivalendi puhul (8 %). Seega on ELis linnastuid, kuhu tuleb ehitada taristu või seda parandada. Nõuete täitmata jätmise korral algatatakse süstemaatiliselt rikkumismenetlusi.

Veeteenuste sektori peamised komistuskivid on endiselt rahastamine ja kavandamine. 2016. aastal hindasid kõik liikmesriigid (kelle hulka kuulus sel ajal ka Ühendkuningriik) asulareovee puhastamise direktiivi nõuete täitmiseks vajaliku investeeringu kogusuuruseks ligi 229 miljardit eurot. Ka OECD hinnangul peavad EL ja Ühendkuningriik kulutama 2020.–2030. aastal veel 253 miljardit eurot, et saavutada vastavus asulareovee puhastamise direktiivi nõuetele ja seda säilitada. Paljude liikmesriikide praegused kulutused on osutunud pikaajalise nõuetekohasuse saavutamiseks ja säilitamiseks liiga väikeseks².

Kümnenda aruande andmeid kasutati lisaks direktiivi rakendamise analüüsimisele ka direktiivi hindamiseks. Asulareovee puhastamise direktiivi hinnati õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi kohaselt. Hindamise tulemused avaldati 2019. aastal³. Hindamise tulemustest ajendatuna algatas komisjon mõju hindamise, mille raames analüüsitakse poliitikavalikuid asulareovee puhastamise direktiivi kohandamiseks tuleviku vajadustele.

¹ Komisjoni teatis „Euroopa roheline kokkulepe“ (COM(2019) 640), vt <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=COM%3A2019%3A640%3AFIN>

² OECD, 2020, „Estimating investment needs and financing capacities for water-related investment in EU member countries“ (Hinnang veega seotud investeerimisvajaduste ja rahastamisvõime kohta ELi liikmesriikides), vt https://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/economics/OECD_study_en.htm

³ Asulareovee puhastamise direktiivi hindamine (SWD(2019) 701), vt <https://ec.europa.eu/environment/water/water-urbanwaste/pdf/UWWTd%20Evaluation%20SWD%20448-701%20web.pdf>

1. POLIITILINE TAUST

Asulareovee puhastamise direktiiv⁴ aitab suunata ELi liikumist Euroopa rohelises kokkuleppes⁵ seatud nullsaaste eesmärgi poole. Asulareovee puhastamise direktiiv on veepoliitika raamdirektiivi⁶ mõistes põhimeede. Sellel on oluline roll ELi veekogude seisundi parandamisel, ökosüsteemide vastupanuvõime suurendamisel ja elurikkuse kaitsmisel. Asulareovee tulemuslik kogumine ja puhastamine on väga oluline selleks, et täita raske ülesanne tagada hiljemalt 2027. aastaks ELi veekogude hea seisund. Samuti on sellel roll inimeste tervise kaitsmisel: näiteks aitas reoveeseire enne pandeemiat ja selle ajal COVID-19 viirust avastada ning võib olla terviseametitele varajase hoiatamise abinõu⁷.

Veeteenuste sektor on oluline Euroopa rohelise kokkuleppe jaoks, sest aitab täita ELi eesmärki saavutada kliimanetraalsus ja kaotada saastamine, luues samal ajal kestlikku majanduskasvu ja töökohti. Puhastatud reovee ja reoveesette taaskasutusse võtmise, taastuvenergia tootmise ja toitainete ringlussevõtu kaudu saab reoveesektor kaasa aidata ka ringmajandusele.

Samuti aitab asulareovee puhastamise direktiiv läheneda Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kestliku arengu eesmärkidele, eriti kuuendale eesmärgile tagada kõikidele joogivesi ja kanalisatsioon⁸. Kvaliteetsed sanitaaringimused puuduvad maailmas 2,4 miljardil inimesel, kellest ligikaudu 10 miljonit elab ELis. ELis arendatakse keskkonnahoidlikke tehnoloogiaid kogu maailma veeteenuste sektorile ning luuakse uudseid lahendusi; maailma 15 suurimast vee-ettevõtjast kaheksa asub ELis⁹.

2020. aastal algatas komisjon mõju hindamise, et analüüsida poliitikavalikuid asulareovee puhastamise direktiivi kohandamiseks tuleviku vajadustele. See oli ajendatud asulareovee puhastamise direktiivi hindamisest, mis tehti 2019. aastal koos veepoliitika raamdirektiivi, sellega seotud direktiivide ja ülejutuste direktiivi toimivuskontrolliga.

2. NÕUETELE VASTAVUSE MÄÄR ELIS

Käesolev aruanne on kümnes iga kahe aasta tagant esitatav aruanne selle kohta, kuidas liikmesriigid asulareovee puhastamise direktiivi rakendavad ning millised on nende investeerimiskavad.¹⁰ Aruanne on kokkuvõtte asulareovee puhastamise direktiivi artiklite 15 ja 17 kohaselt 2016. aasta kohta esitatud andmete hindamisest.

⁴ Nõukogu direktiiv asulareovee puhastamise kohta (91/271/EMÜ), vt <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?qid=1581334912523&uri=CELEX:01991L0271-20140101>

⁵ Komisjoni teatis „Euroopa roheline kokkulepe“ (COM(2019) 640)

⁶ Veepoliitika raamdirektiiv (2000/60/EÜ), vt <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:02000L0060-20141120>

⁷ <https://ec.europa.eu/jrc/en/science-update/call-notice-feasibility-assessment-eu-wide-wastewater-monitoring-system-sars-cov-2-surveillance>

⁸ Ühinenud Rahvaste Organisatsioon, kestliku arengu eesmärgid, vt <http://www.un.org/sustainabledevelopment/water-and-sanitation/> ja <https://ec.europa.eu/eurostat/web/sdi/clean-water-and-sanitation>

⁹ Asulareovee puhastamise direktiivi hindamine (SWD(2019) 701)

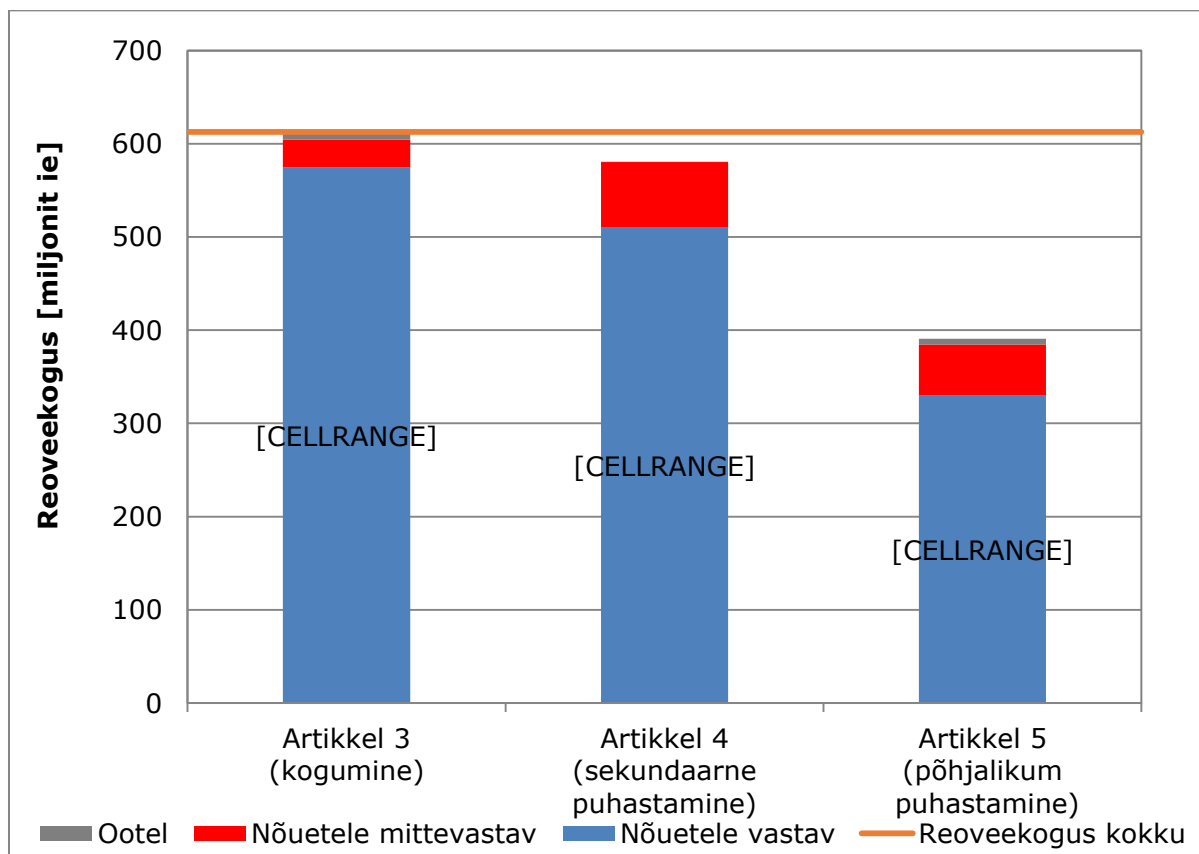
¹⁰ Asulareovee puhastamise direktiivi kohaselt 2016. aasta kohta esitatud andmed hõlmavad ka Ühendkuningriigi andmeid. Need ei hõlma suuremat osa Horvaatia andmetest, sest Horvaatia ei olnud 2016. aastal kohustatud nõudeid täitma.

Asulareovee kogumine ja puhastamine on paranenud. Täielikku vastavust asulareovee puhastamise direktiivi nõuetele ei ole kogu ELis siiski veel saavutatud.

2016. aastal oli nõuetele vastavuse määr ELis kõrge:

- 95 % kogumise puhul (kogumissüsteemide ning individuaalsete või muude asjakohaste süsteemide kaudu);
- 88 % sekundaarse puhastamise (bioloogilise puhastamise) puhul;
- 86 % sekundaarsest puhastamisest põhjalikuma puhastamise puhul (peamiselt lämmastiku ja/või fosfori eemaldamine linnastutes, mille inimekvivalent on üle 10 000 ning mille reovesi juhitakse tundlikele aladele ja nende valgaladele).

Nagu allolevalt jooniselt on näha, ei pea kogutud reovett puhastama täies ulatuses samal tasemel ega artiklite 4 ja 5 nõuetele vastavalt. Nõutav puhastusaste sõltub linnastu suurusest ja sellest, kui tundlikku vette heitvesi juhitakse.

Joonis 1. Artiklites 3, 4 ja 5 sätestatud nõuetele vastavuse määr ELis 2016. aastal [asjakohase artikli nõuetele vastanud linnastute reoveekoguse protsent].

„Ootel“ (hall) tähistab hiljuti tundlikuks määratud aladel tekkinud reovett, mille suhtes kohaldatakse üleminekuperioodi. Artikli 5 nõuetele vastavuse määr hõlmab ka nende liikmesriikide andmeid, kes kohaldavad artikli 5 lõiget 4.

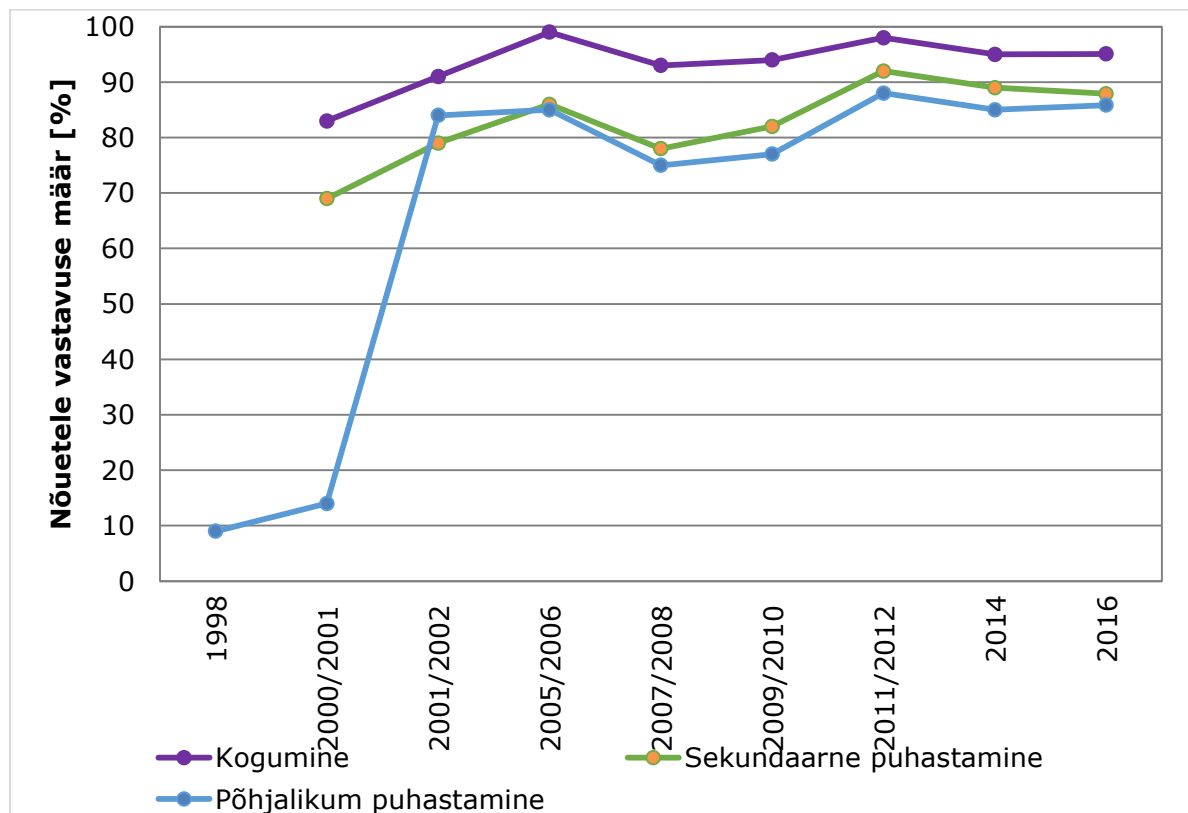
Liikmesriigid esitasid 2016. aastal andmeid üle 23 600 linnastu kohta, mille inimekvivalent (ie) on 2000 või rohkem. Nendes linnastutes tekkis **612 miljonit** inimekvivalenti reovett,

millest suurem osa oli olmereovesi, kuid mis hõlmas ka tööstusreovett ja äravoolanud sademevett. Tööstusreovee osakaal on väike, kuid see võib sisaldada saasteaineid, mida ei eemaldata asulareoveepuhastis tulemuslikult. Tekkinud reovee kogus suurenes võrreldes 2014. aastaga 1,5 %. Olemasolevate puhastite puhastusvõimsus (783 miljonit ie) on suurem kui praegu tekkinud reoveekogus, et need vastaksid puhastisse jõudvate koguste varieerumisele ning tulevaste vajaduste suurenemisele.

Ligi 90 % ELi reoveest tekib linnastutes, mille inimekvivalent on üle 10 000; pool tekib suurlinnades (52 % tuleb linnastutest, mille inimekvivalent on üle 100 000). See võib ajendada liikmesriike suunama põhiinvesteeringuid nõuetele mittevastavasse reoveetaristusse suuremates linnastutes (inimekvivalendiga üle 10 000).

2.1 Nõuete täitmise suundumused

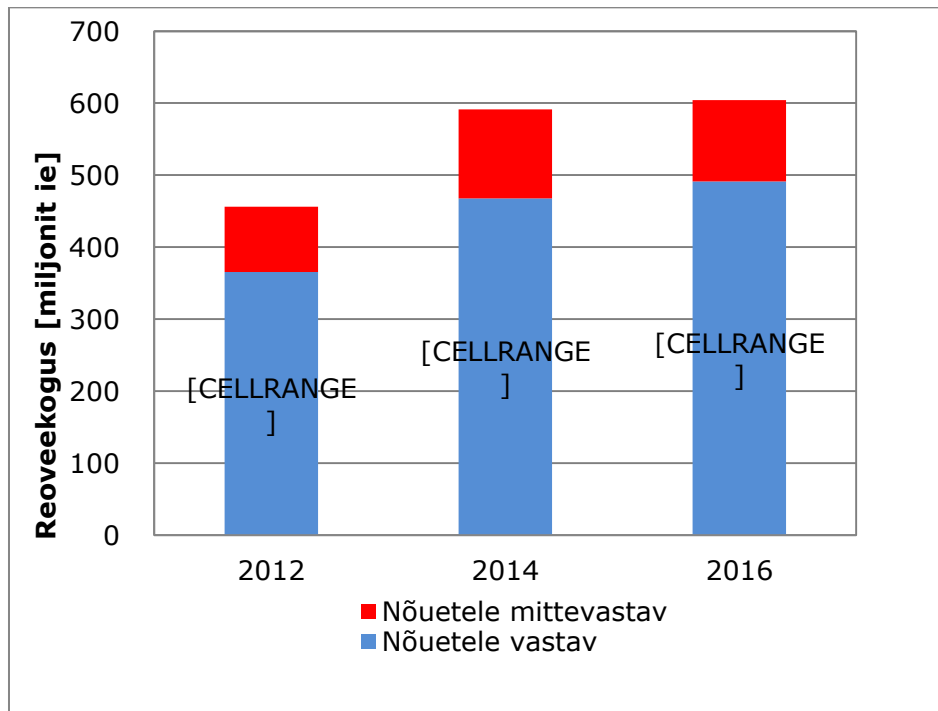
Asulareovee puhastamise direktiivi vastuvõtmisest alates on tehtud märkimisväärseid edusamme selle rakendamisel ning artiklite 3, 4 ja 5 nõuete täitmise määra osas.

Joonis 2. Artiklites 3, 4 ja 5 sätestatud nõuetele vastavuse määra muutumine ajas (1998–2016).

Viimastel aastatel on nõuetele vastavuse määr samaks jäänud. Artikli 3 nõuetele vastavuse määr jäi 2016. aastal 2014. aastaga samale tasemele, artikli 4 nõuetele vastavuse määr vähenes 1 % võrra ja artikli 5 nõuetele vastavuse määr suurenes 1 % võrra. 2016. aasta andmed annavad täielikuma ülevaate kui 2014. aasta andmed, sest 2016. aastal jõudis lõpule mitme liikmesriigi (nt Poola, Ungari ja Sloveenia) tähtaeg. Nõuetele vastavuse määr arvutati seega suurema hulga andmete põhjal.

Artiklite 3, 4 ja 5 nõuetele vastavuse määrad koondatakse üheks väärtuseks. Nõuetele vastavuse kogumäär ELis kasvas ning oli 2016. aastal 81 %.

Joonis 3. Asulareovee puhastamise direktiivi nõuetele vastavuse määr ELis aastatel 2012–2016 [asjaomasel aastal nõudeid täitnud linnastute reoveekoguse protsent]. *2012. aasta veerg kajastab 2010.–2012. aasta andmeid.

3 RAKENDAMISE OLUKORD – PRAEGUSE OLUKORRA JA EESMÄRGI VAHE

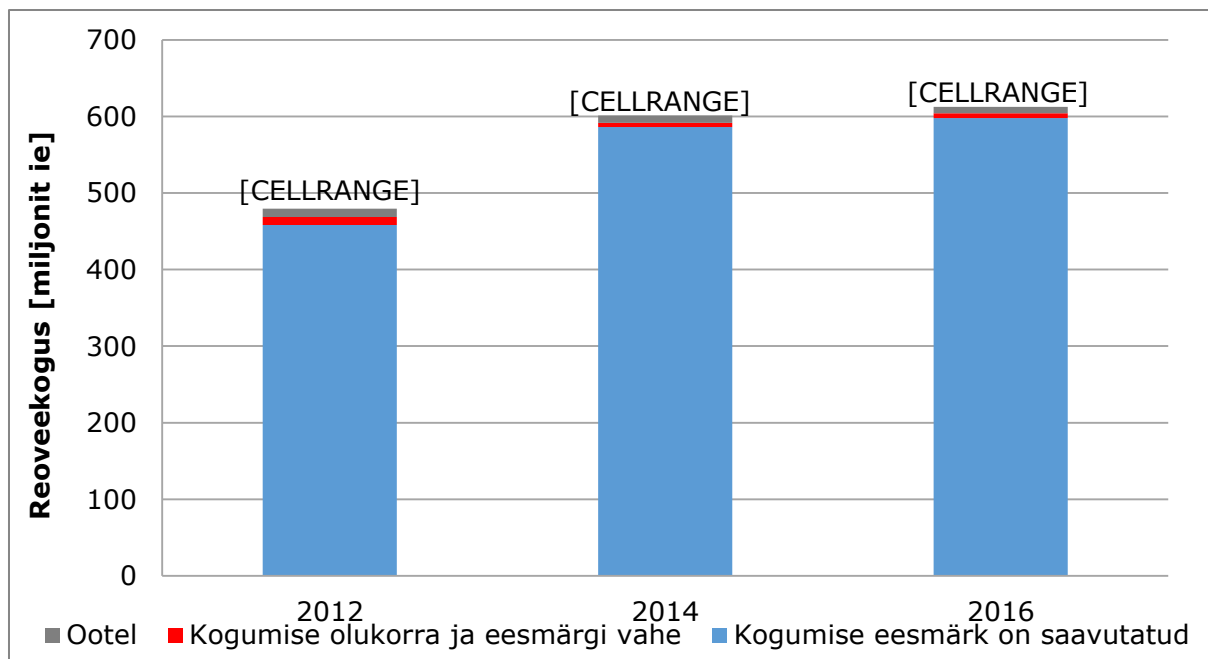
Praeguse olukorra ja eesmärgi vahe näitab, kui palju on veel vaja teha, et asulareovee puhastamise direktiivis seatud eesmärgid saavutada.

3.1 Reovee kogumine

- Kogumata jääb veel **1 %** reoveest (ligikaudu **6,6 miljonit ie**).

2016. aastal jäi ELis¹¹ nii nõudeid täitvates kui ka mittetäitvates linnastutes tekkinud reoveest kogumata ligi 6 605 000 ie. Allolevalt jooniselt on näha, et praeguse olukorra ja eesmärgi vahe on üsna väike.

¹¹ Liikmesriigid ja Ühendkuningriik, mis oli aruandeperioodil liikmesriik.

Joonis 4. Reovee kogumise olukorra ja eesmärgi vahe ELis 2012.–2016. aastal [protsent kõikide linnastute reoveekogusest. See kogus ei vastanud asjaomasel aastal nõuete täitmise kriteeriumidele].

Joonis 4 ei anna täielikku ülevaadet, sest üle 8 300 000 ie jäi kogumise olukorra ja eesmärgi vahe arvutamist väljale; see oli reoveekogus, mille puhul ei olnud tähtaeg 2016. aastal veel lõppenud¹².

3.1.1 Individuaalsed või muud asjakohased süsteemid

Nii õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi kohane hindamine kui ka veepoliitika raamdirektiivi kohaselt esitatud liikmesriikide andmed näitavad, et paljudes piirkondades on veekogud märkimisväärse koormuse all mittetsentraalsete kanalisatsioonisüsteemide (nn individuaalsed või muud asjakohased süsteemid¹³) tõttu. Komisjon uurib, kas liikmesriikides, kus selliseid süsteeme laialdaselt kasutatakse, on nende käitamise tingimused (registreerimine, lubade väljaandmine, järelevalve ja kontroll) täidetud¹⁴.

All olev joonis näitab, millistes liikmesriikides individuaalseid või muid asjakohaseid süsteeme kasutatakse.

- Poola, Ungari, Slovakkia, Sloveenia, Kreeka, Bulgaaria, Tšehhi ja Läti teatasid, et üle 5 % reoveest kogutakse ja/või puhastatakse individuaalsete või muude asjakohaste süsteemide kaudu.

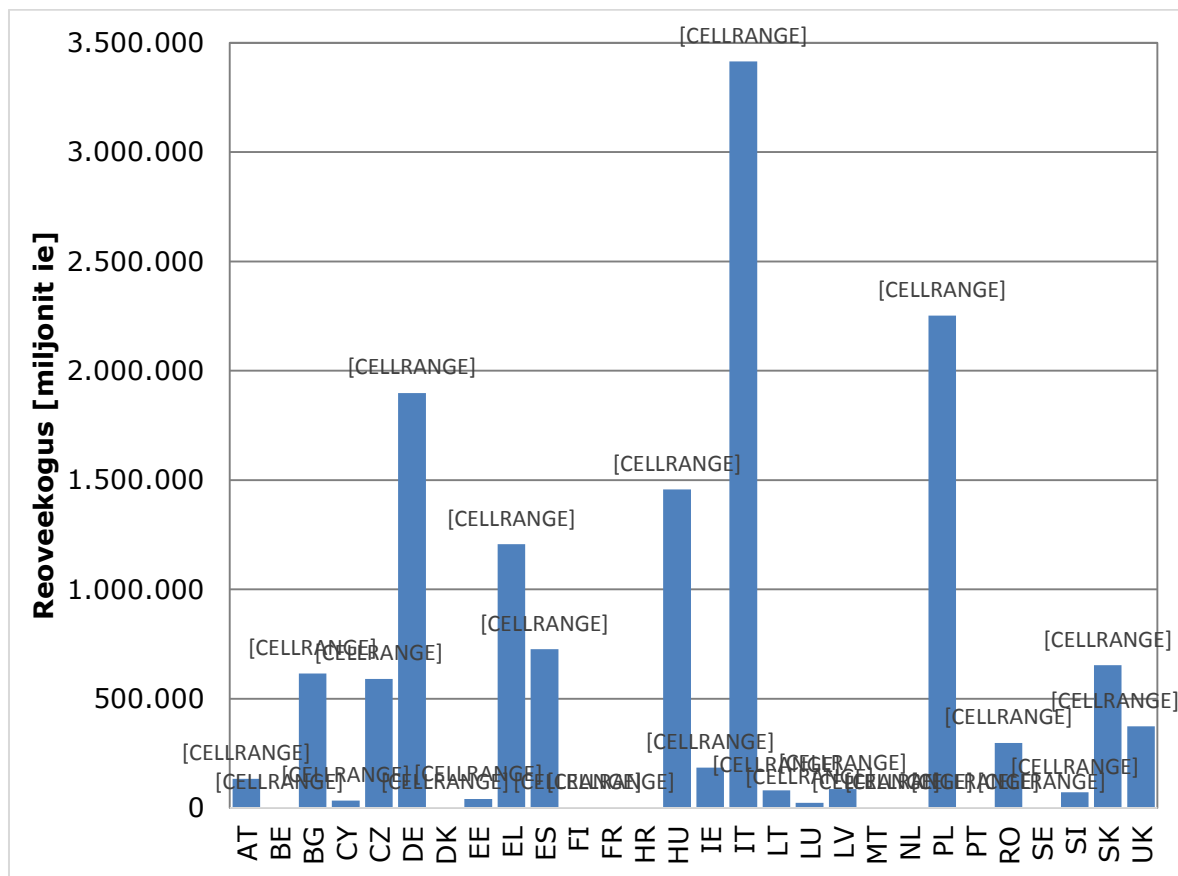
¹² Tegemist on ülemineku perioodidega, mida kohaldati hiljuti tundlikuks määratud alade suhtes.

¹³ Artikkel 3: „Kui kogumissüsteemi rajamine on põhjendamatu, kuna sellest ei oleks keskkonnale tulu või see oleks liiga kulukas, kasutatakse individuaalseid või muid asjakohaseid süsteeme, mis tagavad keskkonnale sama kaitstuse taseme“.

¹⁴ Komisjon saatis liikmesriikidele, kus individuaalseid või muid asjakohaseid süsteeme laialdaselt kasutatakse, ametlikud kirjad, et küsida, kas nad on kehtestanud õigusliku kohustuse liituda kanalisatsioonivõrguga, kui see on teostatav.

- Poola, Ungari, Kreeka, Itaalia ja Saksamaa teatasid, et individuaalsete või muude asjakohaste süsteemide kaudu kogutud ja/või puhastatud reovee kogus oli üle miljoni inimekvivalendi.

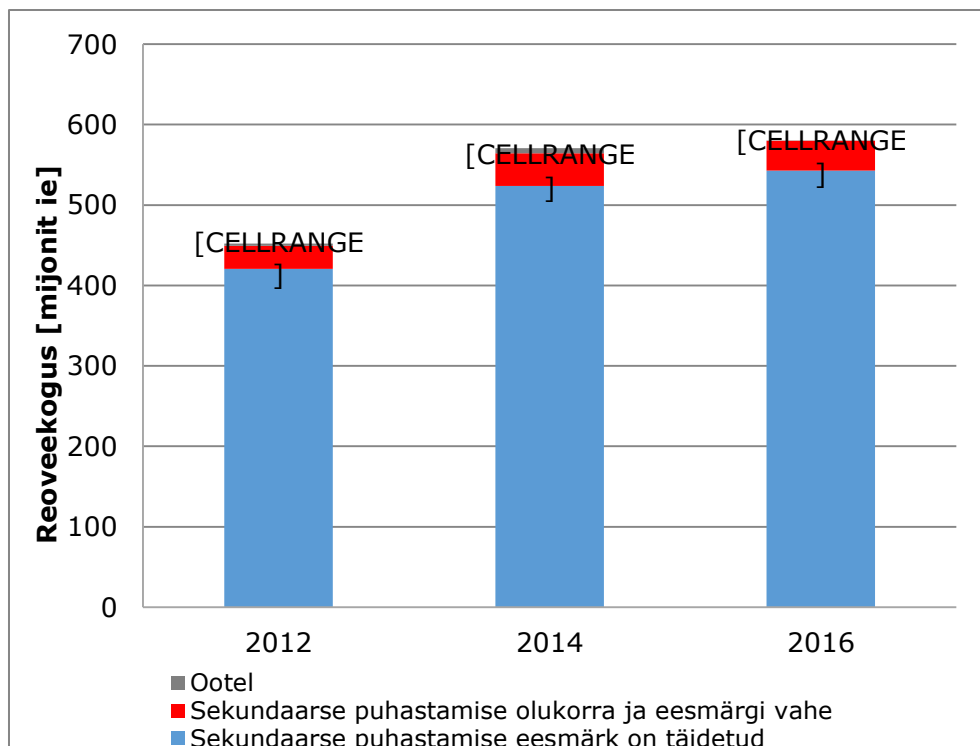
Joonis 5. Individuaalsete või muude asjakohaste süsteemide kasutamine liikmesriikides 2016. aastal [iga liikmesriigi kõikide linnastute reoveekogus väljendatuna miljonites inimekvivalentides ja protsendina kogu tekkinud reoveest].

3.2 Sekundaarne ehk bioloogiline puhastamine

- Asulareovee puhastamise direktiivi nõuete kohast sekundaarset puhastamist ei läbi veel **6 %** kogutud reoveest (ligikaudu **37 miljonit ie**).

Liikmesriigid peavad tagama reovee sekundaarse puhastamise¹⁵ kõikides linnastutes, mille inimekvivalent on üle 10 000, ning kõikides linnastutes, mille inimekvivalent on üle 2000 ja mille reovesi juhitakse magevette ja suudmealadesse. Üle 37 116 000 ie nii nõudeid täitvates kui ka mittetäitvates ELi linnastutes kogutud reoveest ei läbinud 2016. aastal sekundaarset puhastamist ja/või ei vastanud veel asulareovee puhastamise direktiivi kohastele reovee ärajuhtimise nõuetele.

¹⁵ Sekundaarne puhastamine täiendab tahkete ainete eemaldamist (reovee eelselitust) ning seisneb orgaaniliste ainete lagundamises bakterite abil.

Joonis 6. Sekundaarse puhastamise olukorra ja eesmärgi vahe ELis 2012.–2016. aastal [protsent kõikide linnastute reoveekogusest. See kogus ei vastanud asjaomasel aastal nõuete täitmise kriteeriumidele].

Praeguse olukorra ja eesmärgi vahe arvutamisest jäi välja 300 000 ie, mille puhul ei olnud tähtaeg 2016. aastal veel lõppenud. Samuti ei puhastatud ega võetud sekundaarse puhastamise olukorra ja eesmärgi vahe arvutamisel arvesse kogumata jäänud reovett.

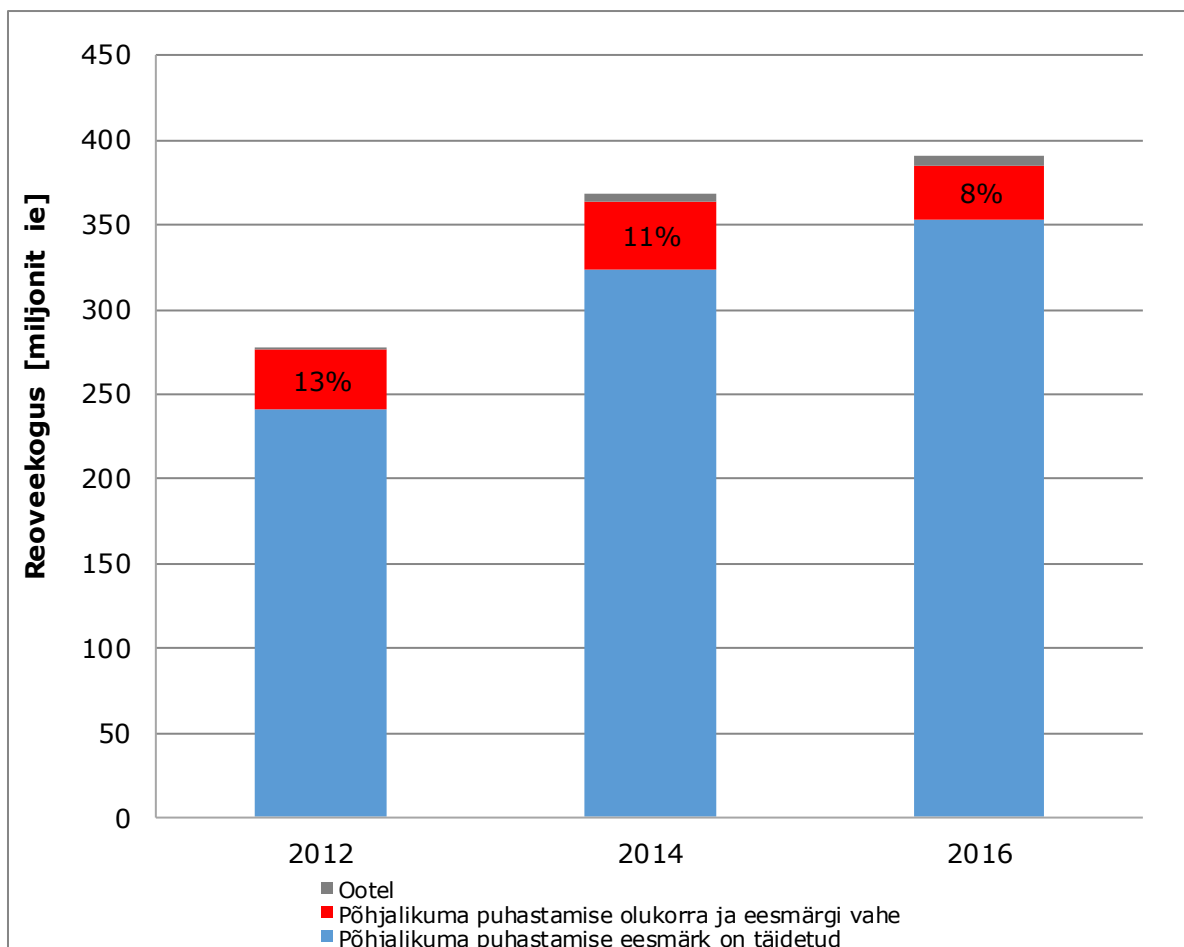
3.3 Põhjalikum ehk kolmanda astme puhastus

- Asulareovee puhastamise direktiivi nõuete kohast põhjalikumat puhastamist ei läbi veel **8 %** kogutud reoveest (ligikaudu **32 miljonit ie**)¹⁶.

Enamasti peavad liikmesriigid tagama põhjalikuma puhastamise¹⁷ linnastutes, mille inimekvivalent on üle 10 000 ning mille reovesi juhitakse tundlikuks määratud aladele ja nende valgaladele. Ligikaudu 31 780 000 ie kõikides ELi linnastutes kogutud reoveest ei läbinud 2016. aastal põhjalikumat puhastamist ja/või ei vastanud veel asulareovee puhastamise direktiivi kohastele reovee ärajuhtimise nõuetele.

¹⁶ Dokumendi SWD(2019) 701 kohaselt on praeguse olukorra ja eesmärgi vahe 7 %. Pärast hindamistulemuste avaldamist dokumendis SWD(2019) 701 suurenes näitaja ligikaudu 1 % võrra selgituste tõttu, mida andis näiteks Küpros.

¹⁷ Põhjalikum puhastamine seisneb fosfori või lämmastiku (toitainete) eemaldamises, et kaitsta eutrofeerumisest ohustatud veekogusid. See võib hõlmata ka desinfitseerimist, et kaitsta suplusvett või karpide elukeskkonna vett.

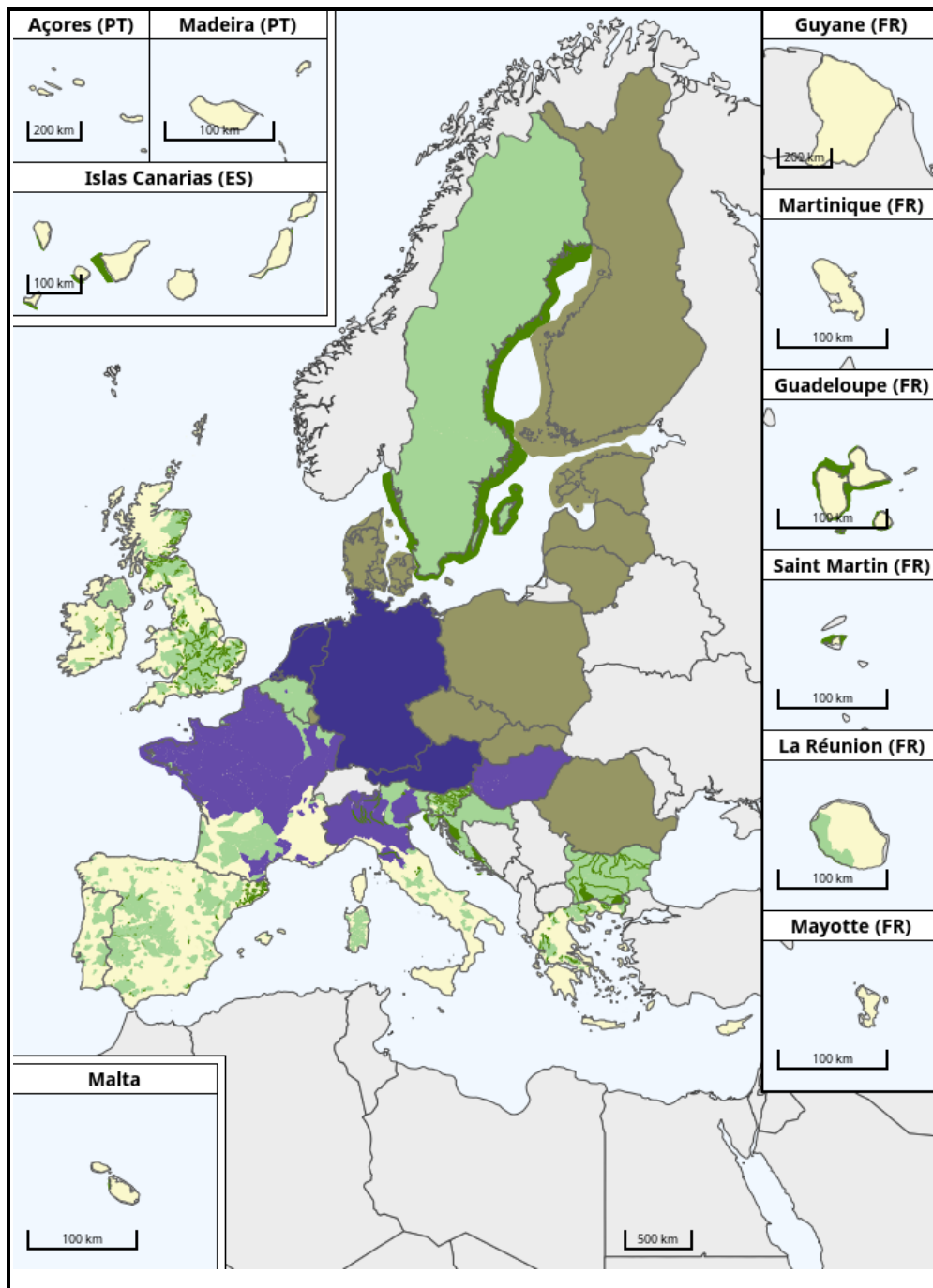

Joonis 7. Põhjalikuma puhastamise olukorra ja eesmärgi vahe ELis 2012.–2016. aastal [protsent kõikide linnastute reoveekogusest. See kogus ei vastanud asjaomasel aastal nõuete täitmise kriteeriumidele].

Olukorra ja eesmärgi vahe ei anna täielikku ülevaadet, sest arvutustest jäi välja ligi 6 300 000 ie, mille puhul tähtaeg ei olnud veel lõppenud. Samuti ei puhastatud ega võetud ka põhjalikuma puhastamise olukorra ja eesmärgi vahe arvutamisel arvesse kogumata jäänud reovett.

3.3.1 Liikmesriikide määratavad tundlikud alad

Veerandil ELi territooriumist (24 %) ei ole põhjalikum puhastamine nõutav. Seda, kas põhjalikum puhastamine on vajalik (s.t kas ala on tundlik), otsustab liikmesriik. Asulareovee puhastamise direktiivis on sätestatud, et nõutav puhastusaste sõltub selle veekogu tundlikkusest, kuhu reovesi juhitakse. Nagu allolevalt kaardilt on näha, on mõni liikmesriik määratlenud kogu oma territooriumi tundliku alana (roheline, sinine ja lilla), samal ajal kui teised on kindlaks määranud ainult mõne üksiku tundliku ala (tähistatud roheliste laikudena kaardi kollastel aladel).

	Tundlik ala (liikmesriik kohaldab art 5 lg 2–3)		Tundlik ala (liikmesriik kohaldab art 5 lg 4 ja art 5 lg 8)
	Tundliku ala valgala (liikmesriik kohaldab art 5 lg 2–3)		Tundlik ala (liikmesriik kohaldab art 5 lg 4)
	Tundlik ala (liikmesriik kohaldab art 5 lg 2–3 ja art 5 lg 8)		Tavaline ala
			ELi-väline riik

Joonis 8. Ülevaade tundlikest aladest ja nende valgadest ELis 2016. aastal.

Artikli 5 lõiked 2–3: põhjalikum puhastamine linnastutes inimekvivalendiga üle 10 000

Artikli 5 lõige 4: 75 % lämmastiku ja fosfori eemaldamine

Artikli 5 lõige 8: põhjalikum puhastamist rakendatakse kogu riigis

4 LIIKMESRIIKIDE RAKENDUSKAVAD

Selles alajaotuses tehakse kokkuvõtte teabest, mille liikmesriigid on esitanud artikli 17 kohaselt asulareovee puhastamise direktiivi nõuete täitmiseks vajalike investeeringute prognoositud maksumuse kohta ning reovee kogumise ja puhastamise taristu paigaldamiseks ja renoveerimiseks tehtavate investeeringute oodatava maksumuse kohta.

Asulareovee puhastamise direktiivi nõuete täitmiseks vajalike investeeringute kogumaht on liikmesriikide¹⁸ ametiasutuste hinnangul ning liikmesriikide rakenduskavade kohaselt ligikaudu **229 miljardit eurot**. See hõlmab töid, mis on seotud puhastitega (prognoosi kohaselt üle 166 miljardi euro) ja kogumissüsteemidega (prognoosi kohaselt ligi 63 miljardit eurot). Võrdluseks võib tuua OECD hinnangud, mille kohaselt ELi liikmesriigid peavad aastatel 2020–2030 kulutama veel 253 miljardit eurot, et saavutada täielik vastavus asulareovee puhastamise direktiivi nõuetele ning seda säilitada¹⁹.

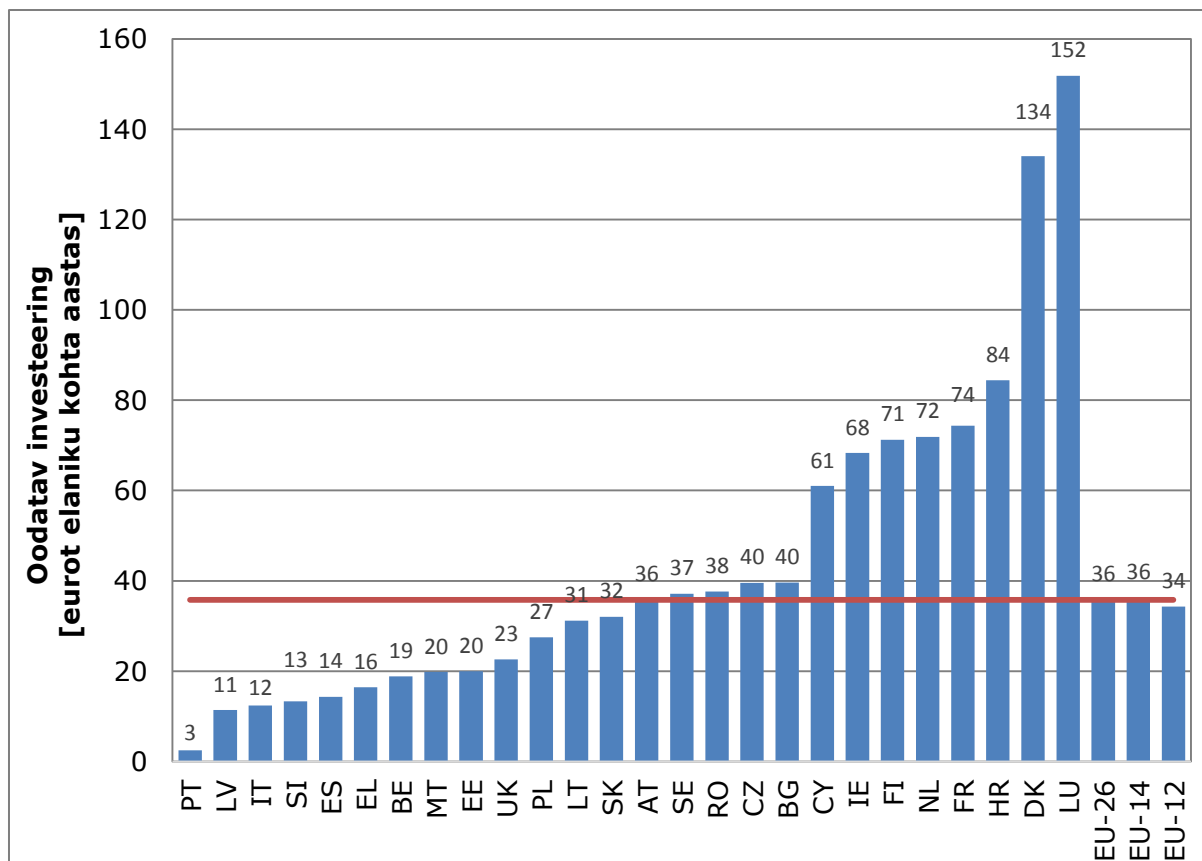
Investeeringuvajaduste all peetakse silmas ainult nõudeid mittetäitvate linnastute vajadusi; see ei hõlma käitus- ega taristu korrashoiukulusid, mis on vajalikud asulareovee puhastamise direktiivi nõuetele vastavuse säilitamiseks. See prognoos on riigiti ajaliselt eri pikkusega.

Erinevalt eespool käsitletud investeeringuvajadustest on oodatavad investeeringukulud tulevaste investeeringute prognoos ning hõlmavad seega ka eeldatavaid kulutusi taristu korras hoidmiseks, et see jätkuvalt nõuetele vastaks. See prognoos on riigiti ajaliselt eri pikkusega. Joonisel 7 võib näha, et ainult kaks riiki kavatses investeerida üle 100 euro elaniku kohta aastas. Suurem osa riikidest on teatanud, et kavatses investeerida aastas alla 40 euro elaniku kohta. Joonisesse 7 tuleks suhtuda ettevaatusega, sest mõni liikmesriik ei arvesta artikli 17 kohaselt esitatud andmete hulka kõiki investeeringu- ja hoolduskulusid. Samuti on prognoosiga hõlmatud aruandeperiood riigiti erinev: Belgia esitatud andmed hõlmavad aastaid 2009–2017, Tšehhi omad aga aastaid 2016–2017. Joonisel 7 esitatud arve võib mõjutada ka riigi suurus: Luksemburgi investeeringud näivad siin suurimad, kuid see võib olla tingitud ühe suure investeeringu kavandamisest väikeses riigis.

---

¹⁸ 27 liikmesriiki ja Ühendkuningriiki, mis oli aruandeperioodil liikmesriik.

¹⁹ OECD, „Estimating investment needs and financing capacities for water-related investment in EU member countries“ (Hinnang veega seotud investeeringuvajaduste ja rahastamisvõime kohta ELi liikmesriikides), vt https://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/economics/OECD_study_en.htm

Joonis 9. Liikmesriikide rakenduskavad – oodatavad investeerimiskulud elaniku kohta aastas reovee kogumissüsteemide ja -puhastite paigaldamiseks ja renoveerimiseks [eurot elaniku kohta aastas].

Märkus. Saksamaa ja Ungari ei esitanud oodatavate investeeringute kohta andmeid.
Üle diagrammi jooksev oranž joon näitab ELi keskmist oodatavat aastast investeerimiskulu.

5 NÕUETE TÄITMISE EDENDAMINE

5.1 Investeeringute toetamine ja rahastamine

Komisjon toetab asulareovee puhastamise direktiivi nõuete täielikuks täitmiseks tehtavaid jõupingutusi mitme algatusega. Nende hulgas on algatused investeeringute kavandamise parandamiseks (nt OECD uuring, milles on esitatud võrreldavad andmed rahastamisstrateegiate ja investeerimisvajaduste kohta) ning ELi ühtekuuluvuspoliitika vahendid (2021.–2027. aasta ühtekuuluvuspoliitika ettepanek on tihedalt seotud riikide kavandatud investeeringutega kestlikku veemajandusse).

5.1.1 Rahastamisstrateegiad

OECD on andnud soovitusi rahastamisprobleemide lahendamiseks piiratud rahastamisvõime ja suurte investeerimisvajadustega liikmesriikides. Need hõlmavad olemasolevate varade ja rahaliste vahendite paremat kasutamist, investeerimisvajaduse vähendamist miinimumini ja täiendavate rahastamisallikate kasutuselevõttu²⁰.

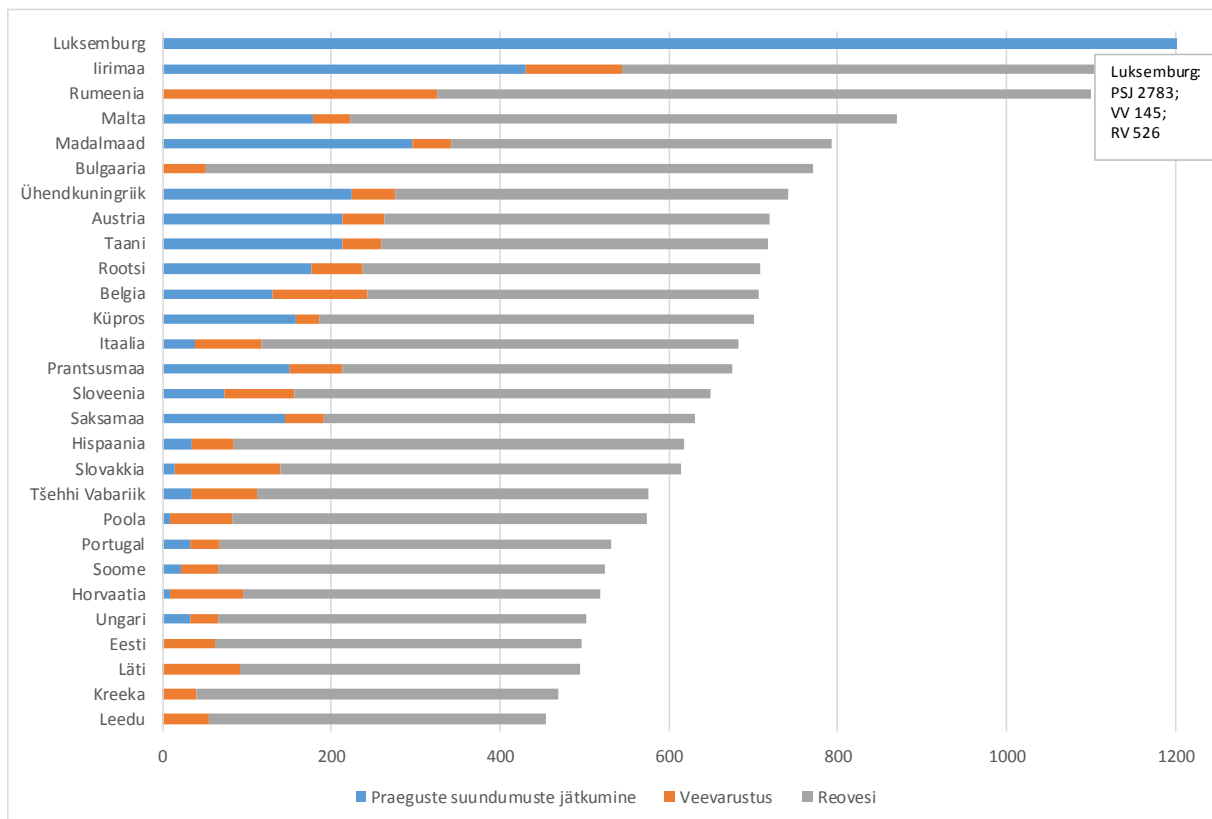
²⁰ OECD uuringu „Estimating investment needs and financing capacities for water-related investment“ (Hinnang veega seotud investeerimisvajaduste ja rahastamisvõime kohta ELi liikmesriikides) viies peatükk, vt https://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/economics/OECD_study_en.htm

OECD on prognoosinud asulareovee puhastamise direktiivi nõuete täitmiseks vajalike investeeringute kogumaksumust. Allpool on võrdlev ülevaade, milles on esitatud kumulatiivsed lisakulutused veevarustusele ja kanalisatsioonile elaniku kohta 2030. aastaks; selles on kokku võetud kolm stsenaariumi:

- praeguste suundumuste jätkumine (vastavalt linnastumisele),
- joogiveedirektiivi ja asulareovee puhastamise direktiivi nõuete täitmine ja
- tõhusus (veevarustussüsteemi lekete vähendamine).

Selleks et 27 liikmesriigis ja Ühendkuningriigis saavutataks täielik vastavus asulareovee puhastamise direktiivi nõuetele, on 2020.–2030. aastal vajalik täiendav kumulatiivne koguinvesteering 253 miljardit eurot.

Praeguste suundumuste jätkumine + nõuete täitmine + tõhusus (eurodes)

Allikas: OECD analüüs Euroopa Komisjoni ja Eurostati andmete põhjal.

Stsenaariumide selgitus:

- praeguste suundumuste jätkumise (PSJ) stsenaarium kajastab kulutusi, mida tuleks 2030. aastaks teha tingituna rahvaarvu suurenemisest
- veevarustuse (VV) stsenaarium kajastab kulutusi, mida tuleks 2030. aastaks teha uuesti sõnastatud joogiveedirektiivi nõuete täitmiseks
- reovee (RV) stsenaarium kajastab kulutusi, mida tuleks 2030. aastaks teha asulareovee puhastamise direktiivi nõuete täitmiseks

Joonis 10. 2030. aastaks vajalikud lisakulutused reoveesüsteemidele (RV) ja joogiveevarustussüsteemidele (VV) elaniku kohta [eurot elaniku kohta]. Allikas: OECD (2020).

Jooniselt 9 on näha, et asulareovee puhastamise direktiivi nõuete täitmiseks vajalikud investeeringud reoveetaristusse moodustavad täiendavalt vajalikest kogukulutustest suurima osa. Vajalikud lisakulutused veevarustusele ja kanalisatsioonile ulatuvad 500 eurost 1000 euronni elaniku kohta.

Kokkuvõttes leiti, et **paljude liikmesriikide praegused kulutused on liiga väikesed pikaajalise nõuetekohasuse saavutamiseks ja säilitamiseks.**

5.1.2 ELi rahalised vahendid

Euroopa rahalised vahendid, eelkõige Euroopa Regionaalarengu Fond ja Ühtekuuluvusfond, aitavad arendada reoveetaristut liikmesriikides, millel ei ole oma reoveesektorisse investeerimiseks piisavalt vahendeid. 2014.–2020. aastal on liikmesriigid eraldanud ühtekuuluvuspoliitika vahenditest veemajandusele 15,4 miljardit eurot. Suurim osa kavandatud eelarvest (ligikaudu 10,8 miljardit eurot) kulub reovee puhastamisele, sealhulgas puhastite ja kanalisatsioonivõrkude ehitamisele või ajakohastamisele, ning osa vahenditest suunatakse ka reoveesette haldamisele²¹. Prognoosi kohaselt liitub 2014.–2020. aastal liikmesriikides uute või ajakohastatud reoveepuhastitega 17,7 miljonit inimest²². Selline toetus aitab kaasata riikidelt ja erasektorilt lisavahendeid ning seda täiendavad muud ELi rahastusallikad, nagu programmid „Life“ ja „Horisont 2020“. Programmide „Life“ ja „Horisont 2020“ kaasrahastati 2014.–2018. aastal enam kui 300 miljoni euro ulatuses üle 70 reoveega seotud uurimis- ja innovatsiooniprojekti.²³

Ühtekuuluvuspoliitika 2021.–2027. aasta vahendite suhtes on komisjon teinud ettepaneku seada nende eraldamise eeltingimuseks liikmesriikide investeerimiskavad, et tagada ressursside võimalikult tõhus kasutamine.

5.2 Õigusnormide täitmise tagamine

Suurema osa rakendamisaruannetes nimetatud linnastute suhtes, mis nõuetele ei vasta, on algatatud rikkumismenetlus. Komisjon menetleb süstemaatiliselt juhtumeid, kus asulareovee puhastamise direktiivi on ebapiisavalt või valesti rakendatud. 2016.–2018. aastal algatati menetlusi 2004. aastal ja hiljem ELiga liitunud riikide suhtes; mõni liikmesriik (Läti ja Leedu) on nõuete täitmisele lähedal ning ühte juhtumit (Küpros) arutab Euroopa Kohus. Menetlusi algatatakse ka seoses 2014. ja 2015. aastal lõppenud tähtaegadega. Vanemad juhtumid on samal ajal jõudnud teise otsuse saamiseks Euroopa Kohtusse. Kohus on teinud kuus otsust,²⁴ millest kolmes määrati liikmesriikidele kuni 25 miljoni euro ulatuses kindlasummalisi trahve ja karistusmaksid ning ligikaudu 30 miljoni euro ulatuses iga kuue kuu tagant tehtavaid karistusmaksid.

6 MÕJU VEEKESKKONNALE

Asulareovee puhastamise direktiiv täidab kesksel rollil veeökosüsteemide üldise vastupanuvõime säilitamisel ning kaitseb nende elurikkust; see on väga oluline veepoliitika raamdirektiivi eesmärkide saavutamiseks. Viimasel 30 aastal asulareovee puhastamise

²¹ Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid, vt <https://cohesiondata.ec.europa.eu/EU-Level/ESIF-Categorisation-Intervention-Fields-with-filte/8m22-gy44> ja https://ec.europa.eu/regional_policy/et/policy/et/policy/what/key-achievements/

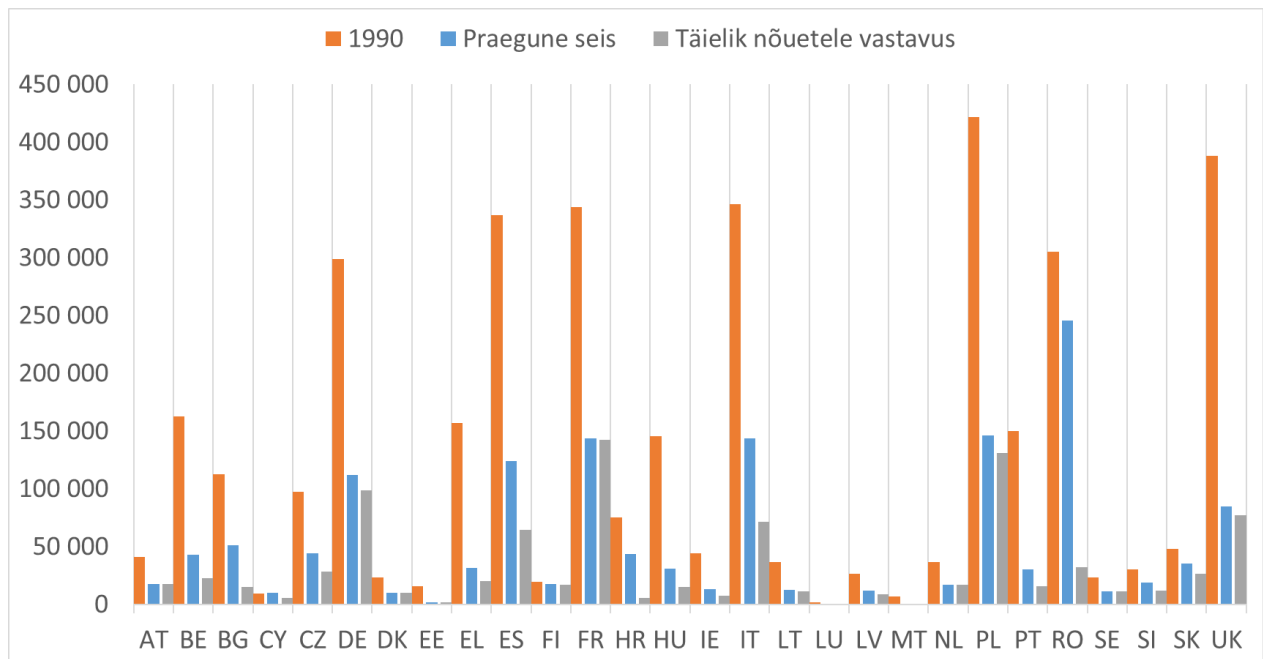
²² Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid, ühised näitajad, 2014–2020, vt <https://cohesiondata.ec.europa.eu/stories/s/4ij4-23vs>

²³ 2019. aastal ENV.C.2-le edastatud EASME siseandmed

²⁴ C-205/17 (25.7.2018) komisjon vs. Hispaania, C-251/17 (31.5.2018) komisjon vs. Itaalia, C-328/16 (22.2.2018) komisjon vs. Kreeka

direktiivi rakendamisel tehtud edusammud on aidanud jõgede, järvede ja merede seisundit oluliselt parandada. Alloleval joonisel on modelleeritud näiteks veekogudesse jõudnud reostuse vähenemist, mida võib pidada asulareovee puhastamise direktiivi rakendamise tulemuseks²⁵.

Joonis 11. BHT vähenemine puhastatud reovees (tonni aastas).

7 JÄRELDUSED

Käesoleva aruandega järeldeb komisjon, et asulareovee kogumine ja puhastamine ELis on paranenud. Reovee kogumine ja puhastamine vastavalt asulareovee puhastamise direktiivile on oluline meede veepoliitika raamdirektiivi eesmärkide saavutamiseks.

Täielikku vastavust asulareovee puhastamise direktiivi nõuetele ei ole siiski veel saavutatud. Direktiivi rakendamiseks on vaja liikmesriikide jätkuvaid püüdlusi ning investeeringute paremat kavandamist, sealhulgas pikaajalisi kavu reoveetaristu renoveerimiseks. Komisjon aitab liikmesriike nõuete täitmisel mitme algatusega.

Veeteenuste sektori peamised komistuskivid on endiselt rahastamine ja kavandamine. Paljude liikmesriikide praegused investeeringud on pikaajalise nõuetekohasuse saavutamiseks ja säilitamiseks liiga väikesed.

Komisjon on asulareovee puhastamise direktiivi hinnanud²⁶ ja algatanud mõju hindamise, et analüüsida poliitikavalikuid asulareovee puhastamise direktiivi kohandamiseks tuleviku vajadustele.

²⁵ Asulareovee puhastamise direktiivi hindamine (SWD(2019) 701), vt <https://ec.europa.eu/environment/water/water-urbanwaste/pdf/UWWTD%20Evaluation%20SWD%20448-701%20web.pdf>

²⁶ Arvestades ka Euroopa majanduse taastekava, vt https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/health/coronavirus-response/recovery-plan-europe_et